

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/162730>

Please be advised that this information was generated on 2020-11-30 and may be subject to change.

Evaluatie nationale crisisbeheersingsorganisatie vlucht MH17

■ René Torenvlied

Hoogleraar Publiek Management, Universiteit Twente. Projectleider evaluatie nationale crisisbeheersingsorganisatie vlucht MH17

■ Ellen Giebels

Hoogleraar Sociale Psychologie van Conflict en Veiligheid, Universiteit Twente

■ Ramses A. Wessel

Hoogleraar Internationaal en Europees Institutioneel Recht, Universiteit Twente

■ Jan Gutteling

Universitair Hoofddocent Crisis- en Risicocommunicatie, Universiteit Twente

■ Matthijs Moorkamp

Docent-onderzoeker Security Management, Saxion University of Applied Sciences

■ Wout Broekema

Onderzoeker Crisismanagement, Universiteit Leiden

Het *Nationaal Handboek Crisisbesluitvorming* schrijft voor dat het functioneren van de nationale crisisbeheersingsorganisatie geëvalueerd moet worden. Voor de crisis rond de crash van vlucht MH17 werd deze evaluatie in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC)¹ uitgevoerd door een onafhankelijk onderzoeksteam van de Universiteit Twente.

De doelstelling van de evaluatie luidde: “Inzicht krijgen in de wijze waarop de nationale crisisbeheersingsorganisatie na het neerstorten van vlucht MH17 heeft gefunctioneerd zoals beschreven in het Instellingsbesluit Ministeriële Commissie Crisisbeheersing² 2013 en het Nationaal Handboek Crisisbesluitvorming 2013, in hoeverre dat heeft bijgedragen aan het beheersen van de crisis en hoe de communicatie/informatievoorziening van de Rijksoverheid richting nabestaanden, samenleving, Tweede Kamer en media is verlopen.”³ Het Handboek spreekt in de definitie van crisisbeheersing expliciet van “het geheel van maatregelen en voorzieningen dat de Rijksoverheid treft in samenwerking met andere organisaties” [cursivering auteurs].⁴ De uitkomsten van het evaluatieonderzoek zijn bedoeld

om lessen te trekken voor het functioneren van de nationale crisisbeheersingsorganisatie bij toekomstige crises. Die lessen moeten niet alleen worden getrokken uit aspecten van de crisisbeheersing die minder goed zijn verlopen, maar natuurlijk ook voor aspecten die goed zijn verlopen.

De evaluatie bestond uit drie deelonderzoeken.

In het eerste deelonderzoek hebben wij de interdepartementale crisisbeheersing geëvalueerd. Hierin hebben wij de rol van de verschillende actoren onderzocht binnen de nationale crisisbeheersingsorganisatie, alsmede hun onderlinge samenwerking en samenwerking met andere betrokken actoren. Daarbij hebben wij ook onderzocht in hoeverre de internationale politieke dynamiek van het Oekraïneconflict de besluitvorming en het functioneren van de nationale crisisbeheersingsorganisatie heeft beïnvloed.

In het tweede deelonderzoek zijn wij ingegaan op de communicatie met en nazorg aan nabestaanden.

In het derde deelonderzoek hebben wij onderzocht hoe de informatievoorziening is verlopen richting de Tweede Kamer, de media en de samenleving als geheel.

Het onderzoek vond plaats tussen februari 2015 en december 2015. Wij waren onder de indruk van de grote betrokkenheid van iedereen – medewerkers, functionarissen en ministers – die een rol hebben gespeeld bij de crisisbeheersing rond vlucht MH17. De crisis die ontstond nadat vlucht MH17 boven Oost-Oekraïne was neergestort, heeft daarmee niet alleen een grote impact gehad op nabestaanden en de Nederlandse samenleving, maar ook op de crisisbeheersingsorganisatie zelf.

Op 9 december 2015 hebben wij het rapport aangeboden aan het WODC.⁵ Minister Van der Steur van Veiligheid en Justitie stuurde het rapport op 16 december 2015 naar de Tweede Kamer. Op 20 januari 2016 verscheen de beleidsreactie van het Kabinet op het onderzoeksrapport.⁶ Op 22 januari 2016 hebben onderzoekers Torenvlied en Wessel een toelichting gegeven op het onderzoek en vragen beantwoord tijdens een rondetafelgesprek met de vaste commissies voor Buitenlandse Zaken, Defensie, Infrastructuur en Milieu, Veiligheid en Justitie en Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer.⁷ Op 1 maart 2016 werd het evaluatieonderzoek en de beleidsreactie besproken in een plenair debat in de Tweede Kamer met Minister-President Rutte, Minister Van der Steur, Minister Koenders en Staatssecretaris Dijkma.

¹ Wij willen Theo van Mullekom, projectleider bij het WODC, en de leden van de begeleidingscommissie en klankbordgroep van de evaluatie graag danken voor hun bijdragen.

² De Ministeriële Commissie is één van de bestuurlijke gremia die kan worden geactiveerd in de nationale crisisbeheersingsorganisatie. *Instellingsbesluit Ministeriële Commissie Crisisbeheersing 2013* (Stcrt. 2013, 11207).

³ WODC-onderzoek “Evaluatie nationale crisisbeheersingsorganisatie vlucht MH17: onderzoekskader”, 10 december 2014. Bijlage 436220 bij TK 2014-2015, 33 997, nr. 26, bijlage 436220.

⁴ TK 2012-2013, 29 668, nr. 37, artikel II-1, p. 11.

⁵ R. Torenvlied, E. Giebels, R.A. Wessel, J.M. Gutteling, M. Moorkamp en W.G. Broekema. *Onderzoeksrapport Evaluatie nationale crisisbeheersingsorganisatie vlucht MH17*, Enschede: Universiteit Twente, 2015. TK 2015-2016, 33 997, nr. 55.

⁶ TK 2015-2016, 33 997, nr. 65.

⁷ Zie verslag van een rondetafelgesprek over de beleidsreactie onderzoeksrapporten over MH17. TK 2015-2016, 33 997, nr. 68.

